Canon van Bosch en Vaart

Onze wijk in jaartallen. Ontleend aan het boek "Bosch en Vaart: van Heemsteedse buitenplaats naar Haarlems stadskwartier" van Marcel Bulte, Florence Koorn, Marjan Maandag, Hans van der Straaten en Els Vogel. Helaas alleen nog maar tweedehands verkrijgbaar.
Tijd voor een geactualiseerde herdruk?

Hieronder het eerste deel van het canon: tot de capitulatie in 1940. Volgende keer de rest.

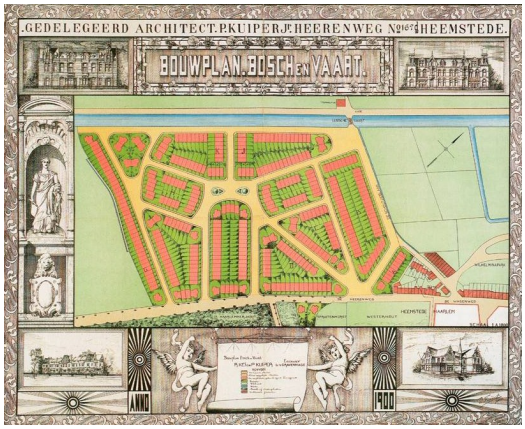

1643	Balthasar Florisz van Berkenrode vervaardigt de eerste (bekende) kaart van de heerlijkheid Heemstede en omgeving, waarop bebouwing te zien is ter hoogte van de huidige wijk.
1707	De nieuwe eigenaar van de hofstede op de plek van de huidige wijk, Dirk van Lennep, begint met de geleidelijke uitbreiding van de door hem gekochte hofstede tot statige buitenplaats. De Haarlemse dichter en schrijver Pieter Langendijk schrijft voor het eerst over "'t schoone Bosch en Vaart, dat de oogen van de wandelaar zou trekken".
1899	De Buitenplaats Bosch en Vaart, inclusief landerijen, komt onder de hamer. Voor fl 249.984 wordt het verkocht aan de Haagse projectontwikkelaars Pieter Kuiper en Rijk Key.
1900	Oprichting door Kuiper en Key van de N.V. Maatschappij tot exploitatie van Onroerende Goederen 'Bosch en Vaart'. "Het voornemen:.....te stichten een plan van knappe arbeiderswoningen, zijnde voor ons de meest winstgevende zaak". Het uiteindelijke plan voorzag echter een woonwijk met herenhuizen, villa's en dubbele villa's, bedoeld voor de welgestelden die in deze tijd een groeiende belangstelling kregen voor het 'buiten' wonen. Bosch en Vaart wordt een van de eerste projectontwikkelingen.
1901	Op 7 september was de bouw van de eerste twee woningen – Bos en Vaartstraat 11 en 13 – aanbesteed. De percelen worden vervolgens apart of in kleine blokjes verkocht. Na de Bosch en Vaartstraat volgen de Wagenweg, de Zomerluststraat, de Spruitenbosstraat, de Westerhoutstraat en de Uit den Bosstraat. Ook het Schouwtjesplein wordt snel volgebouwd. Vrijwel alle in zwang zijnde bouwstijlen worden toegepast.
1903	Projectontwikkelaar Kuiper schrijft een gevelwedstrijd uit, bezorgd als hij was om de kwaliteit van de op gang komende bebouwing. De uitslag zal pas veel later volgen.
1905	De buitenplaats Bosch en Vaart wordt zonder de omliggende landerijen voor fl 28.000 verkocht aan de Zaanse fabrikant Adriaan Honig, oprichter en eerste directeur van de N.V. Oliefabrieken Het Hart en De Zwaan te Koog aan de Zaan.
1905	Op 10 en 11 mei brandde het huis aan de Spruitenbosstraat 4 af. Een kamerbewoner kwam daarbij om het leven.
1915	De eerste tekenen van de annexatiedrang van Haarlem steken de kop op. Weliswaar in noordelijke richting, maar de onrust in Bosch en Vaart wordt duidelijk. Annexatie door Haarlem betekent meer belasting (en dat is nog steeds zo!), dus vinden de eerste schermutselingen plaats in kranten en ingezonden brieven.
1926	Oprichting van het Bosch en Vaartcomité tegen de annexering.
1927	In februari valt de beslissing ten gunste van annexatie. Inmiddels staan zes landhuizen te koop, waaronder Uit den Bosch aan de Spanjaardslaan, Spruit en Bosch en Bosch en Vaart aan de Wagenweg. De welgestelde bewoners zijn verklaarde tegenstanders van de annexatie (en van extra belasting?). In dit jaar volgt ook de uitslag van de gevelwedstrijd. De winnaars zijn de huizen aan het Oranjeplein 7, 9 en 11, de Engelse landhuizen. Maar de uitslag werd betwist, wat weer tot veel vertraging leidde (zie 1937...).
1934	In totaal zijn er 208 dienstboden in de wijk werkzaam, waarvan 60% afkomstig uit Duitsland (landelijk gemiddelde 16%).
1937	De uitspraak van het Gerechtshof over de toekenning van de eerste prijs in de gevelwedstrijd bepaalt dat de prijs tussen de bewoners van de drie winnende huizen wordt verdeeld. De wedstrijd heeft 34 jaar geduurd....
1939	Duitse dienstboden verdwijnen ineens als gevolg van een oproep van de Duitse overheid om 'in die Heimat' terug te keren.
1940	Veertig Bosch & Vaarters worden enkele uren na het uitbreken van de oorlog opgepakt als staatsgevaarlijke personen en geïnterneerd in de Ripperdakazerne.

Kroniek van Bosch en Vaart

Canon van Bosch en Vaart

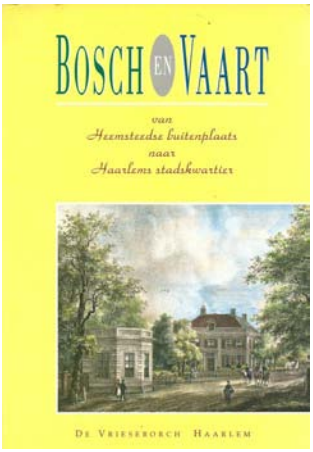

Het tweede deel van onze wijk in jaartallen. Uiteraard ook nu weer ontleend aan het boek "Bosch en Vaart: van Heemsteedse buitenplaats naar Haarlems stadskwartier" van Marcel Bulte, Florence Koorn, Marjan Maandag, Hans van der Straaten en Els Vogel.
Helaas alleen nog maar tweedehands verkrijgbaar.

Vorige keer behandelde de periode tot de capitulatie in 1940, dit keer de periode daarna tot 1980.

Volgende keer het slot.

27 juni 1940	Een Engelse bommenwerper gooit vier bommen af op Haarlem, waarschijnlijk bedoeld voor het spoorwegemplacement bij de Westergracht. Eén ervan maakt vier dodelijke slachtoffers in de Edisonstraat, een ander komt terecht in de Leidsevaart. Veel huizen aan de Prinsessekade hebben ruitschade en zitten onder de modder.
3 okt. 1940	De 28-jarige Nettie Kuiler, onderwijzeres, wonende in de Eindenhoutstraat 27 komt bij een bombardement om het leven. Het pand aan de Eindenhoutstraat 36 stortte gedeeltelijk in door de inslag van een brisantbom. Deze bom maakte gelukkig geen slachtoffers. Wel vond een andere bewoner van de Eindenhoutstraat later een bomscherf terug in zijn encyclopedie.
1942	Ten minste 11 Joodse bewoners van de wijk duiken onder. Acht daarvan zouden de oorlog overleven.
1942	Een belangrijk deel van de Hout wordt 'Sperrgebiet' ter verdediging van het Duitse hoofdkwartier in het later afgebroken hotel Den Hout aan de Dreef. Onderdeel van de verdediging was een muur dwars over de Wagenweg, ter hoogte van de nieuwe appartementen.
1942 1945	Diverse razzia's en huiszoekingen in de buurt. Opmerkelijk weinig verzetsmensen en/of onderduikers worden gevonden.
13 april 1945	Liquidatie van de op de Bos en Hovenstraat wonende Dicky Wafelbakker, die connecties had met de Grüne Polizei, door de zusjes Freddie en Truus Overstegen.
8 mei 1945	Duitse soldaten ontwapend door binnentrekkende Canadese troepen.
29 juni 1945	Bevrijdingsfeest in Bosch en Vaart, wat leidde tot de oprichting van de Vereniging Bosch en Vaart. Tot op zekere hoogte de feestvariant en voorloper van de Wijkraad, maar zoals een echte vereniging betaamt, met betalende leden.
april 1946	De vereniging gaf het eerste nummer uit van het mededelingenblad 'Bosch en Vaart'.
1949	Oprichting Speeltuinvereniging, als uitvloeisel van ongerustheid over de vooral voor kinderen verkeersonveilige Wagenweg.
12 mei 1950	Een Firefly gevechtstoestel van de marine stort neer op het braakliggende terrein achter de Eindenhoutstraat. De 20-jarige vlieger Hitze Kemel komt daarbij om het leven.
20 jan. 1956	Presentatie van het uitbreidingsplan Eindenhout: nieuwbouw van woningen, wegaanleg, sportterreinen, recreatie en een schoolgebouw. Inderdaad: het nieuwe Sancta! Slechts een deel van het plan werd gerealiseerd, waardoor de tennisbanen niet verplaatst hoeven te worden en het Vogelbos wordt gespaard.
1957	De laatste (blauwe) NZH-tram rijdt over de Leidsevaart.
13 april 1970	Pyromaan actief in de wijk. Na verschillende pogingen in hetzelfde pand en in schuurtjes en keukens lukte het hem het pand aan de Bos en Vaartstraat 26 in brand te steken. Twee bejaarde dames lieten hierbij het leven. Reden voor het oprichten van een burgerwacht.
6 juni 1972	De pyromaan wordt gearresteerd: een 43-jarige lithograaf die in het stichten van branden in huizen van mooie vrouwen een bepaalde sexuele bevrediging zou hebben gevonden.
14 dec. 1978	Oprichting van de Wijkraad Bosch en Vaart. Reden: flink wat bewonersklachten over de leefbaarheid van de wijk verkeersveiligheid, ongewenste verbouwingen en dito nieuwbouwplannen. Het lijkt een uitvloeisel van een nieuwe bewustwording onder de bewoners rond de stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit van de wijk. Het aantal acties tegen de sloop van oude gebouwen in en rond de wijk neemt hand over hand toe.

Kroniek van Bosch en Vaart

Canon van Bosch en Vaart - deel 3

Het derde en laatste deel van onze wijk in jaartallen. Uiteraard ook nu weer voor een belangrijk deel ontleend aan het boek Bosch en Vaart: van Heemsteedse buitenplaats naar Haarlems stadskwartier.

nov. 1982	Blokkade van de Wagenweg om meer verkeersveiligheid af te dwingen, gecoördineerd door de wijkraden van het Wilhelminapark en Bosch en Vaart en de Haarlemmerhoutschool (later Bos en Vaartschool). Resultaat: de aanleg van fietsstroken.
maart 1982	Tentoonstelling 'Bosch en Vaart Van Buitenplaats tot Stadskwartier 1707 – 1982' in huis Uit den Bosch aan de Spanjaardslaan. Veel muziek, kinderactiviteiten en verhalen. 2000 personen bezochten de tentoonstelling, waaronder de burgemeester en de Commissaris van de Koningin (de laatste zelfs meerdere keren).
1983	Debuut van het Vocaal Jongeheeren Collectief 'Malle Balle', gekleed in korte broek en lange regenjas. Onder leiding van Jaap Stork werd het lied 'De klokken van Haarlem' ten gehore gebracht, naast werken van Brahms en de Beatles. E.e.a. resulteerde in een TV-optreden in het programma 'Van gewest tot gewest'(1984).
1984	Oprichting van de Stichting 't Koepeltje, met als doel de restauratie van de verwaarloosde tuinkoepel in het Voorvogelbos. In 2010 is de restauratie uiteindelijk uitgevoerd.
dec. 1984	Eerste optreden van de vrouwelijke tegenhanger van de 'Malle Balle', de sexy 'Houtduifjes'.
okt, 1990	Uitvoering in het Sancta van de wijkmusical 'Blijf uit onze wijk'. Over rangen en standen, rotte huizen, dames- en heerenetens, de pyromaan, verborgen leed, scheidingen en amontillado. Oprichting van het wijkkoor Bosch & Vaart.
jan. 1991	Eerste stratenvolleybaltoernooi in de gymnastiekzalen van Sancta Maria. De Prinsessekade won.
nov. 1992	Opening van de zeer succesvolle tentoonstelling 'Tussen Bosch en Vaart' in het Architectuur en Bouwhistorisch centrum (ABC). Een prachtige tentoonstelling, gesprekken over de wijk o.l.v. wijkgenoot Paul Witteman, een tekenwedstrijd voor kinderen, een heuse architectuurwandeling en de introductie van het boek waar dit canon op gebaseerd is.
zomer 1993	De eerste schets voor het Beeldkwaliteitsplan Leidsevaart wordt aan de gemeente aangeboden. Het zou tot 2006 duren tot e.e.a. gerealiseerd is.
25 nov. 1995	Opvoering van de Kindermusical 'Momentje Graag' in de aula van het ECL. Met verhaal en teksten van vooral de onlangs overleden Eildert Stuut.
juni 1996	Het openingsfeest van de vereniging Cultureel Podium heeft dan wel niet geleid tot de oprichting van een cultureel café maar vormde wel de aanzet voor de zo gewaardeerde, jaarlijks terugkerende Cultuurlijn.
sept. 1997	Op zondag de 14e is de wijk teruggebracht in de stijl van de jaren 20 in het licht van '70 jaar los', de door velen nog betreurde overgang van de wijk van Heemstede naar Haarlem in 1927.
april 1998	De gemeente kondigt aan dat de funderingen van zo'n 400 huizen in de wijk het risico lopen aangetast te zijn/worden door de palenpest met ernstige verzakkingen als gevolg. Soep blijkt heter te worden opgediend dan gegeten. Van 'palenpest' wordt niets meer vernomen.
juli 1999	Afscheid van de laatste ambulante middenstanders in de wijk, Elly en Dick, vanaf 1945 onze zuivelleveranciers.
jan. 2000	Vol goede moed start Villa Kakelbont aan het Oranjeplein 28. Hier worden 12 alleenstaande asielzoekers in de leeftijd van 2 tot 15 jaar opgevangen.
juni 2000	Feest Bosch en Vaart 100 jaar; autovrij, taartenbakwedstrijd, muziek door de eeuwen heen.
maart 2004	Villa Kakelbont verhuist van het Oranjeplein naar Hoofddorp. Dit als gevolg van een rechtelijke uitspraak dat de villa te veel burengerucht en geluidsoverlast veroorzaakte.
maart 2005	Sven Hartmans stopt na 18 jaar met zowel het huiskamerrestaurant als haar cateringbedrijf. Met dank voor alle recepties, bijeenkomsten, dames- en heerenetens!
sept. 2006	De herinrichting van de Leidsevaart is klaar! Het proces heeft 13 jaar geduurd.
voorjaar 2010	Klinkeroorlog in de Boekenrodestraat. Onverwacht worden de bewoners tijdens de rioleringsvernieuwing geconfronteerd met nieuwe i.p.v. de oude klinkers.
okt. 2011	Bosch en Vaart wordt aangewezen als beschermd stadsgezicht. Van Hogendorpstraat blijkt er buiten te vallen.